

Het Letterenhuis: 75 jaar oud. Van Consciencemuseum tot archief voor het Vlaamse literaire erfgoed

In 1933 wordt het Museum van de Vlaamsche Letterkunde opgericht. 75 jaar later is het Letterenhuis uitgegroeid tot een literair archiefcentrum voor Vlaanderen. Het stimuleert de zorg voor het literaire erfgoed en verzamelt, bewaart en ontsluit het archivalisch en documentair erfgoed over literatuur in Vlaanderen.

1899: aankoop archief-Conscience

In 1899 koopt de stad Antwerpen de nalatenschap van Hendrik Conscience. Het archief bestaat onder meer uit alle handschriften van de schrijver, ook dat van *De Leeuw van Vlaanderen*. Met het archiefmateriaal wordt in 1912 bij de honderdste verjaardag van de auteur een grote tentoonstelling gemaakt. Het hoge bezoekersaantal voedt het idee om een permanent Consciencemuseum te maken. Uiteindelijk krijgt de Consciencecollectie een onderkomen in het ruimer opgevatte Museum van de Vlaamsche Letterkunde.

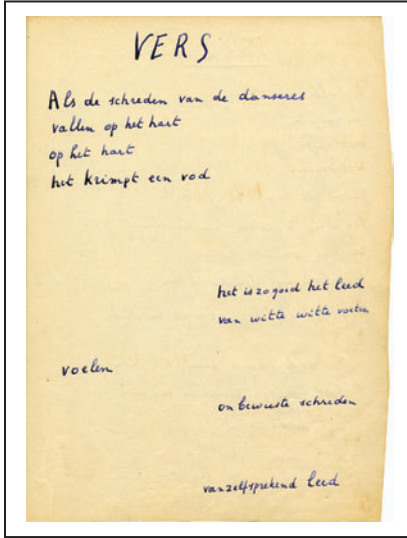
1933: Museum van de Vlaamsche Letterkunde

In 1933 wordt het Museum van de Vlaamsche Letterkunde opgericht. Een vaste tentoonstelling over Conscience en zijn tijdgenoten wordt opengesteld. Het nieuwe museum heeft ook de taak om het literaire en, bij uitbreiding het culturele, archiefmateriaal van en voor Vlaanderen te verzamelen. Het museum wordt in de winter van 1944 beschadigd door V-bommen. Daarbij wordt een groot deel van het gebouw vernield. Omdat een gedeelte van de verzamelingen tijdens de oorlog in veiligheid is gebracht (eerst in kasteel Lavaux-Sainte-Anne bij Namen en daarna in Brussel), is de schade aan de collectie beperkt.

1945: Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven

In 1945 krijgt de instelling de benaming Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven (AMVC). In 1959 wordt een nieuw gebouw in de Minderbroedersstraat in gebruik genomen. De permanente tentoonstelling *Tweehonderd jaar cultuurleven in Vlaanderen* opent in 1963 haar deuren en zal in de volgende decennia geregeld worden geactualiseerd.

Het AMVC groeit uit tot een archief- en documentatiecentrum over cultuur in Vlaanderen. In 1955 verschijnt een eerste Klapper op het bezit. Deze klapper geeft een overzicht van alle trefwoorden waarover het AMVC materiaal bewaart. De

Pagina uit het handschrift van Paul van Ostaïjen *De Feesten van angst en pijn* (foto Bert Weis, AMVC-Letterenhuis Antwerpen)

Het beeldendepot in het Letterenhuis (foto Bert Weis, AMVC-Letterenhuis Antwerpen)

gedrukte klapper wordt in 1985 vervangen door een geautomatiseerde versie. Vanaf 1996 is informatie over de collectie te vinden in de databank Agrippa.

2002: AMVC-Letterenhuis

Aan het einde van de 20e eeuw wordt nagedacht over de positie van het AMVC in het sterk veranderde museum- en archiefveld. Overleg, studies en rapporten maken duidelijk dat de zorg voor het literaire erfgoed de kerntaak van de instelling hoort te zijn. Deze beslissing klinkt ook door in de nieuwe naam Letterenhuis.

De keuze voor de letteren betekent dat het Letterenhuis niet langer documentatiemateriaal over uiteenlopende culturele onderwerpen verzamelt. De verwerking en ontsluiting van het literaire erfgoed is nu de hoofdtaak.

Er wordt ook een vaste tentoonstelling over 200 jaar literatuur in Vlaanderen voorbereid. Die opent op 17 oktober 2004 voor het publiek.

2004: erkenning als cultureel thema-archief

Het Letterenhuis is een stedelijke instelling, gefinancierd door de stad Antwerpen. Van bij de oprichting in 1933 heeft het huis echter de opdracht om literair archiefmateriaal uit heel Vlaanderen te verzamelen.

Het archiefdecreet van 2002 biedt een eerste kans op financiële ondersteuning door de Vlaamse overheid. Op 1 januari 2004 wordt het AMVC-Letterenhuis erkend als cultureel thema-archief met betrekking tot het literaire erfgoed.